

מסורת הש"ס

א (לעיל מה: מו.), **ב** (לעיל מה: יז.) **ג** (לעיל מה: יח.) **ד** (לעיל מה: יט.) **ה** (לעיל מה: כ.) **ו** (לעיל מה: כא.) **ז** (לעיל מה: כב.) **ח** (לעיל מה: כג.) **ט** (לעיל מה: כד.) **י** (לעיל מה: כה.) **יא** (לעיל מה: כו.) **יב** (לעיל מה: כז.) **יג** (לעיל מה: כח.) **יד** (לעיל מה: כט.) **טו** (לעיל מה: ל.) **טז** (לעיל מה: לא.) **יז** (לעיל מה: לב.) **יח** (לעיל מה: לג.) **יט** (לעיל מה: לד.) **כ** (לעיל מה: לה.) **כא** (לעיל מה: לו.) **כב** (לעיל מה: לז.) **כג** (לעיל מה: לח.) **כד** (לעיל מה: לט.) **כה** (לעיל מה: לך.) **כו** (לעיל מה: לז.) **כז** (לעיל מה: לו.) **כח** (לעיל מה: לט.) **כט** (לעיל מה: לך.) **ל** (לעיל מה: לז.) **לא** (לעיל מה: לו.) **לב** (לעיל מה: לט.) **לג** (לעיל מה: לך.) **לד** (לעיל מה: לז.) **לה** (לעיל מה: לו.) **לו** (לעיל מה: לט.) **לז** (לעיל מה: לך.) **לח** (לעיל מה: לז.) **לט** (לעיל מה: לו.)

הערות

- ↑ וּבְמִצְוֹתָם אֶת מִצְוֹתָם וְשִׁבְרָתָם אֶת מִצְוָתָם וְאֲשֶׁר־יָהִם תִּשְׁרֹפוּן בְּאֵשׁ וּפְסִילֵי אֲלֹהֵיהֶם תִּגְדְּעוּן וְאִבְדָּתָם אֶת שְׁמָם מִן הַקֹּדֶשׁ הַזֶּה:
- ↑ כִּי אִם כֹּה תַעֲשׂוּ לָהֶם מִצְוֹתֵיהֶם תִּתְּצוּ וּמִצְבָּתָם תִּשְׁבְּרוּ וְאֲשֶׁר־יָהִם תִּגְדְּעוּן וּפְסִילֵיהֶם תִּשְׁרֹפוּן בְּאֵשׁ: דברים ז

- ↑ כִּי אִם כֹּה תַעֲשׂוּ לָהֶם מִצְוֹתֵיהֶם תִּתְּצוּ וּמִצְבָּתָם תִּשְׁבְּרוּ וְאֲשֶׁר־יָהִם תִּגְדְּעוּן וּפְסִילֵיהֶם תִּשְׁרֹפוּן בְּאֵשׁ: דברים ז
- ↑ כִּי אִם כֹּה תַעֲשׂוּ לָהֶם מִצְוֹתֵיהֶם תִּתְּצוּ וּמִצְבָּתָם תִּשְׁבְּרוּ וְאֲשֶׁר־יָהִם תִּגְדְּעוּן וּפְסִילֵיהֶם תִּשְׁרֹפוּן בְּאֵשׁ: דברים ז

קישורים חיצוניים

גיליון הש"ס

תוס' ר"ה נדעו ובר' ואין לפי'ש משום השמואל לית ליה. תמוה לי הא מ"מ טעם לומר כן גבי אכן שנתזה דמיירי אע"פ שלא השתחוה בהששתחוה למילי דהנהה מתחלה לניסוח הא בהשתחוה נאסר כיון דהוא תלוש ומנ"ש תוס' לעיל בשמעתין ד"ה והאנן וי'ע: בא"ד ה"ז שבינו. דכתלוש דמי ובמשתחוה לאין לא נאסר לרננן וכן לרבי' לא נאסר עיקר. הכי דלין היו מחובר יומר מביט וי'ע:

הגהות הב"ח

- ↑ במשנה נמיר (לך) מו"מ וי"צ ס"ה לבס: (ב) גב' ה"ק שמים דאל כ"ל וזות ז' נממק: (ג) רש"י ד"ה והוא שהכריז והרכיב בגופו ומאותה וכו' גידולין נטרעין וכו' אפילו ההודיש: (ד) תוב' ד"ה נדעו וכו' דלא משני ליה דהא כדלעיל: (ה) בא"ד מצינו גנוסו ליה לבית תולוש גני: (ו) בא"ד דשניא דחקא (ז) ר' יומא ליה טפי לאוקמי. י"ב פירוש דהשתא דסביורן לן דעיקר לדברי הכל שרי לא נמי' למימר דלעטרין' נדעו ופסלו לאורוי דהעיקר [אפילו בנדעו ופסלו] נמי שרי דהא פשיטא דהא ליכא למ"ד דליתסר עיקר אכל לנטר דקאמר דלמא תוספת לר"ה אסור [ובעיקר פליגן] השתא ודאי ניחא ליה לשניי דנדעו ופסלו אלטרין לאורוי דאפי נדעו ופסלו נמי עיקר שרי ודלא כר"י בר יהודה:

מוסף רש"י

שגידעו. מה שהחליף אחרי כן, קדאמר תגדעון מכלל דעיקר עוזב בקרקע ויהנה ממנו (דעיר סוה).

במתני' **הרי זו אסורה**. עד שיצטלנה העוזב כוכבים: גידעו.

עוזב כוכבים או ישראל לעזובת כוכבים לזורך עזובת כוכבים לעזוב הגידולין שיגדלו בו מעמה והוא כבר היה נטוע כשזא ישראל ליהנות ממנו: **נטול מה שהחליף**. ושורפו כדין אשרה ועיקרו מותר בהנאה:

גב' והוא שהכריך **א**) **בגופו**.

מאותה הכרכה והרכבה היו חליפותיו דה"ל הכך גידולין הנטועין מתחלה לכך דאי לאו הכי אפילו חידוש לא מיתסר: **גידעו פנן**. משום מעשה פורתא שנינו בעלמא להיכירא מיתסר: **לענין ציטולא איסור**. ולא לענין תחלת איסור לומר שאס לא הכריך בגופו לא יהא כריך ציטול אלא אציטול קאי דכי מצטל ליה ישראל כגי בהכי אע"ג דנעשה מעשה בגופו של אינן: **אמר לך שמואל**. תלמודא מהדר הכי מני שמואל תרנני: הא **מני רבנן היא**. דפליגי עליה דרבי יוסי בר יהודה ואמרי אינן שנטעו ולצסוף עזדו מותר הלכך גידעו ופיסלו היא') כנטוע מתחלה לכך דמשום גידוע מחליף טפי ומיתסרא אכל לא גידעו לא: **מסקיף לה רב אשי**. מאי דוחקיך לאוקמא לדשמואל **אליצא דתנאי: ממאי דרבנן ור' יוסי בתוספת פליגי**. דלרבנן שריא ודשמואל תנאי היא: **דלמא תוספתו דרבי הכל אסור**. בהשתחוהא ודשמואל דרבי הכל היא: **ובעיקר אינן פליגי דרבי יוסי סבר**. עיקר אינן אסור אפי' היכא דלא נטעו מתחלה לכך: **דקפיצ ואשריהם תשרפון**. אשריהם כר' משמע חד לנטוע מתחלה לכך וחד לנטוע ולצסוף עזדו: **ורבנן סברי**. אינן שלא ניטע לכך שרי דכתיב ואשריהם תגדעון משמע יש אשרה שאין עיקרה אסורה אלא גידועה והעיקר תשאיר בארץ לזורך. ואי משום ואשריהם תשרפון דמשמע כל האינן בנטעו מתחלה לכך קאמר והאי לשון רבים דקלא אכל אשרות שזאלרכס הנטועות מתחלה לכך קאי: **וכי תימא הא לא תרנין**. בשמעתא דלעיל הכי דהא לאוקימנא דרבי יוסי יליף טעמא לאין שנטעו ולצסוף עזדו מואשריהם תגדעון אלמא מודה הוא דעיקרו מותר ובתוספת פליגי: **איפוך**. תרואא דרבנן לרבי יוסי ודרבי יוסי לרבנן דהא לא בהדיא שמעינן ליה לרבי יוסי דיליף טעמא מואשריהם תגדעון דהא רבי יוסי ואשריהם תשרפון באש נסב ליה תלמודא למילתיה ואנן הוא דקשיא לן האי מיבעיא ליה לשנטעו מתחלה לכך ולאוקימנא לטעמיה מואשריהם תגדעון

הלכך אפיך תרואא דרבי יוסי דתרתא היתירא מואשריהם תגדעון ור' יוסי ההוא מיבעיא ליה לגידועי עזובת כוכבים קודמין לביצוע ארץ ישראל ורבנן נפקא להו מאבד תאבדון [נדברים יב] וכן כולה תרלמא: **אס כן**. דמספתו דרבי הכל אסור: **גידעו**. דמתני' דמשמע דכי לא גידעו שרי מאן קמני לה: ה"ג **אי רבנן ל"ל גידעו ופיסלו בלא גידעו ופיסלו נמי הא אמרינן סוספתו אסור אי רבי יוסי עיקר אינן נמי אסור**. ומתני' מני מה שהחליף ותו לא הלכך על כרחך דשמואל תנאי: **איבעים אימא רבנן כו'**. ולעולם דשמואל דרבי הכל: **ואיבעים אימא רבי יוסי**. ודקשיא לן האמר עיקר אינן אסור ומתניתין קמני מה שהחליף ותו לא לא קשיא כי קאמר ר' יוסי עיקר אינן אסור בשתמא כו':

עיקרו נמי ליסר. הואיל ונעשה מעשה בגופו קמ"ל: **במתני'** **איזו היא אשרה כו'**. בגמרא פריך והא אנן ג' אשרות מנן: **כל שעזבין אוסא**. את האינן עצמו אכל אס עזבין את עזובת כוכבים שתחתיו האינן מותר: **גב' והא אנן ג' סן פנן**. ל"ל למיהדר ומיבעי איזו ועוד התם מני תלת והכא מני חדא: **שפיס דברי בגל** ששרי אינן עצמו כוכבים: **איזוהי אשרה ססם**. לאו אמירואא דמתני' קאי אלא מילתא דאפי נפשה קאמר תלמודא דפליגי בה אמוראי איזו היא אשרה ססם אינן שלא הוצבר לנו שהיא אשרה באיזה סימן ניכר אס היא אשרה אס לאו: **ואין טועמין מפירותיה**. ודאי פלמי לה: **כי נצרפי**. שם עזובת כוכבים שלהם:

כל הצלמים פרק שלישי עבודה זרה

גדעו ופסלו אין לא נדעו ופסלו לא. תימא הא דלא משני גדעו ופסלו אע"פ שלא השתחוה השתחוה אע"פ שלא גדעו כדמשני לעיל (דף מו:.) גבי בית ° ואין לפרש משום דשמואל לית ליה כך שנויא משום דקא פליג עליה דרב ואמר דבית הוי כמחזור ולעיל נמי ליכא למימר לשמואל בנה אע"פ

שלא השתחוה כו' דבפרק נגמר הדין (סנהדרין דף מו:.) מסיק לשמואל הכא במאי עסקינן בקצר צנין וחשיב ליה תלוש והתם מדמי קצר לעזובת כוכבים וי"ל היינו טעמא דלא משני ליה (י) הכי דלעיל דודאי יש חילוק בין אינן לבית דלינן שהוא מושרש בקרקע בטלה תפיסתו כדפרישית לעיל הלכך גידוע ופיסול בלא השתחוה ודאי לא היה מועיל כלום כמין כיסוח וגידור לשום אפילו למ"ד עזובת כוכבים של עוזב כוכבים אסורה מיד היינו דבצר תלוש דכתיב פסילי אלהיהם כיון שפסלו נעשה לו אלוה אכל זה שהוא מחובר ואין דעמו שיהיה עזובת כוכבים רק מה שחליף אין לאסרו בלא השתחוה °והכי נמי מצינו דחשבינן ליה (י) לתלוש גבי הא דלמאר (סולין דף עז.)

בשציל שיוח הכותל הרי זה כבי יותן ואין דבר הנשרש בקרקע חשבינן למחובר דאי לא תימא הכי לא מצינו שום זרע בלא הכשר ונראה דלא דמי דהתם הפירות מיהא תלושין ואע"ג דהכותל מחובר מתכשרי אכל פירות שצלינן הכל מחובר וקל להנין והא דלא משני ליה גדעו ופסלו איצטריכא ליה כדמשני במסקנא דשניא דחיקא הוא וימחא ליה (י) לאוקמי מתניתין כרבנן ושמואל כר' יוסי בר יהודה: **לא**

יוסי בר יהודה ודרבי יוסי בר יהודה לרבנן אם כן גידעו ופיסלו מאן קתני לה לא רבנן ולא רבי יוסי בר יהודה אי רבנן בלא גידעו ופיסלו נמי תוספת אסורה אי רבי יוסי בר יהודה עיקר אינן גמי אסור אי בעית אימא רבנן ואי בעית אימא רבי יוסי בר יהודה אי בעית אימא רבי יוסי בר יהודה כי קאמר רבי יוסי בר יהודה בלא גידעו ופיסלו עיקר אינן אסור בסתמא אבל גידעו ופיסלו גלי אדעתיה דבתוספת ניהא ליה בעיקר אינן לא ניהא ליה איבעית אימא רבנן גידעו ופיסלו איצטריכא ליה ס"ד אמינא כיון דעבד ליה מעשה בגופיה עיקר אינן גמי ליתסר קמשמע לן: **במתני' **איזו אשרה כל שיש תחתיה עבודת כוכבים ר"ש אומר וכל שעובדין אותה ומעשה בצידן באילן שהיו עובדין אותו ומצאו תחתיו גל אמר להן ר"ש בדקו את הגל הזה ובדקוהו ומצאו בו צורה אמר להן הואיל ולצורה הן עובדין נתיר (ב) להן את האילן: **גב' איזוהי אשרה והא אנן שלש אשרות תנן ה"ק שתיים (ב) לדברי הכל ואחת מחלוקת דר"ש ורבנן איזו היא אשרה שנחלקו בה ר"ש וחכמים כל שיש תחתיה עבודת כוכבים ר"ש אומר כל שעובדים אותה (ג) איזו היא אשרה סתם אמר רב כל שכומרים יושבין תחתיה ואין טועמין מפירותיה ושמואל אמר אפילו אמרי הני תמרי לבי נצרפי אסור דרמי בי שיכרא ושתי ליה ביום אידם אמר אמימר אמרו לי סבי דפומבדיתא יהלכתא כשמואל: **מתני'********

ילפי מאן קתני ליה אי ר' יוסי כר' יהודה הא אמר עיקר אינן שרי הא תוספתו אכתיב תימא מתני' ר' יוסי בר' יהודה תנאי ליה מהו ופסלו אצטריכא ליה מהו דתימא כיון דגדעו ופסלו כאילו מתחלה נטעו לכך ועיקרו נמי ליתסר. קמ"ל דאינו אסור אלא מה שהחליף: **מתני'** איזוהי אשרה כל שתחתיה עבודת כוכבים ר' שמעון

אומר כל שעובדין אותה. מעשה בצידן באילן שהיו עובדין אותו כר'. ופקשינן והא שלש אשרות הן. שתיים דברי קאמר שלש אשרות הן. שתיים דברי הכל ואחת מחלוקת ר"ש ורבנן ואיזו היא מחלוקת ר"ש וחכמים כל שתחתיה עבודת כוכבים וכר' איזוהי אשרה סתם. אמר רב כל שכומרין שומרים אותה ואין טועמין מפירותיה ושמואל אמר כגון דאמי הני תמרי נהוויין לשיכרא דבי נצרפי ושתי ליה ביום אידם. אמר אמימר אמרו לי סבי דפומבדיתא הלכתא כשמואל:

- ↑ ל"ל האנן נדעו ופסלו תנן נדעו ופסלו לן לא נדעו ופסלו לא פריך כן. (ב) מדברי רבינו ו"ל אלו נלאה להדיא דהי' לו ג' אחרת כגאל דלפוט אחקאפ דרב אשי מפיקין פלוגתא דריב"ז ורבנן וזהו דלמתינן איפוך רבנן ודלא כפשי"ז וד"ק.

מח.

עז א ב ג ד מיי פ"ח
מח' עבודת כוכבים הלכה ג ד סוג לאון מה טוש"ע י"ד ס' קמה סעיף ו':

עז ה מיי שם הל' ג
טוש"ע שם סעי' א':

עז ו מיי שם סנה שם
טוש"ע שם סעי' ו':

פ ז מיי שם וסנה שם
טוש"ע י"ד ס' קמב סעיף י':

רבינו הגנאל

מתנ"י שלש אשרות הן. אילן שנטעו מתחלה לשום עבודת כוכבים הרי זו אסורה. גידעו ופיסלו כמין כיסוח וגידור לשום עבודת כוכבים והחליף אמירין וצברים נוטל מה שהחליף האמירים והוצרים ושאר האילן מותר. העמיד תחתיה עבודת כוכבים ונטלה האילן מותר: אמרי דבי ר' ינאי ואפילו הברך והרכיב בגופו של אילן. כי נוטל מה שהחליף שפיר דמי ושאר האילן מותר: אמר שמואל המשתחוה לאילן תוספתו רבנן היא ואנא דאמרי כר' יוסי בר' יהודה דאמר כבי האי גזונא אילן מותר וגידועו אסור. ומתקיף עליה רב יוסף ממאי דכי פליגי רבנן ורבי יוסי בי"ד יהודה בהאי פליגי דלמא בהאי פליגי בעיקר אילן (ס) דרבנן סברי עיקר אילן אסור דכתיב ואשריהן תשרפון באש. וכשהאש שורפת מכלה את הכל. ור' יוסי סבר עיקר אילן מותר דכתיב ואשריהם תשרפון באש. ורבנן גלי אדעתיה דבתוספת ניהא ליה בעיקר אינן לא ניהא ליה איבעית אימא רבנן גידעו ופיסלו איצטריכא ליה ס"ד אמינא כיון דעבד ליה מעשה בגופיה עיקר אינן גמי ליתסר קמשמע לן: **במתני'** **איזו אשרה כל שיש תחתיה עבודת כוכבים ר"ש אומר וכל שעובדין אותה ומעשה בצידן באילן שהיו עובדין אותו ומצאו תחתיו גל אמר להן ר"ש בדקו את הגל הזה ובדקוהו ומצאו בו צורה אמר להן הואיל ולצורה הן עובדין נתיר (ב) להן את האילן: **גב' איזוהי אשרה והא אנן שלש אשרות תנן ה"ק שתיים (ב) לדברי הכל ואחת מחלוקת דר"ש ורבנן איזו היא אשרה שנחלקו בה ר"ש וחכמים כל שיש תחתיה עבודת כוכבים ר"ש אומר כל שעובדים אותה (ג) איזו היא אשרה סתם אמר רב כל שכומרים יושבין תחתיה ואין טועמין מפירותיה ושמואל אמר אפילו אמרי הני תמרי לבי נצרפי אסור דרמי בי שיכרא ושתי ליה ביום אידם אמר אמימר אמרו לי סבי דפומבדיתא יהלכתא כשמואל: **מתני'******

אומר כל שעובדין אותה. מה שהחליף אחרי כן, קדאמר תגדעון מכלל דעיקר עוזב בקרקע ויהנה ממנו (דעיר סוה).